

rales, propinquiores alii, et alii, ita ut a proximioribus in gradu semper remotiores excludantur. Ac proinde totum Panormitani sensum male quidam invertunt, dum dicunt loqui in casu quo monasterium, existentibus in eo, imo etiam manentibus quibusdam professis, reformandum est, cum tamen totum contrarium asserat Panormitanus explicans manifeste in illo textu quid faciendum sit in defectu regularium ejusdem monasterii, non manentibus, aut existentibus in eo quibusdam professis. Quam abbatis doctrinam confirmat Azorius II parte moralium, lib. III, cap. XXVI, quæst. V, ubi videri potest, et alii recentiores.

XVII. Sed altius rem istam ordientes, videamus quid de hac ipsa quæstione, et controversia etiam suo tempore individualiter agitata, senserit sanctus ille, ac venerabilis Petrus Cluniacensis abbas libro II, epistola XI ad Matthæum, s. r. e. cardinalem, episcopum Albanensem: « Quæritur, inquit, totus monachicus ordo, et communem injuriam pari querela deplorat expulsos a sedibus suis monachos Viridunenses, clericos pro eis intrusos, sua deseruisse, aliena occupasse, sola vi, nullo iudicio in messum proximorum falcem misisse, et propriis cultoribus esurientibus, eorum avidissime fruges devorasse. Et quod majus ostentum? Quod detestabilius monstrum? Quod portentosius prodigium? Quodque nec de furibus fit, ordo iste antequam audiatur, condemnatur, antequam sub iudice de culpa agatur, proscibitur, ante reatum cognitum, ut reus addicatur. Sed ut adversarii aiunt, fuerint propter mala sua monachi expulsi, expellendi, arrogaverit sibi fama consentiens iudiciale decretum; quid etiam personis peccantibus sanctus ordo peccavit? Quid aliis delinquentibus justitia promeruit? Cur cum

reis innocentia condemnata est? Cur malis monachis secundum quosdam expulsis, monastica institutio expulsa est? Ut quid saltem malis illis, boni monachi non succedebant? An quia nusquam tales inveniri poterant? O quam innumerabilis monachorum turba, per supernam gratiam nostris maxime diebus, multiplicata universa pene Gallica rura operuit, urbes, castella, oppida implevit! Quam variis vestibis, institutis, Domini sabaoth exercitus, sub una fide, et charitate in ejusdem monastici nominis sacramenta juravit! Aut ergo omnes isti pro expulsis introducendi expulsores defuerunt, aut tanta multitudine eis in nauseam versa, inopes eos, ut dicitur, copia fecit. » Hucusque venerabilis ille, ac sanctus abbas Petrus Cluniacensis. Ubi manifeste vir Dei totum ordinem de communi injuria merito conqueri dicit, si vel unum ex monasteriis aliorum ab ordine trahatur, argumento capite Contingit extra, de sententia excommunicationis, et doctores ibidem, et glossa: si ergo est communis injuria totius ordinis, igitur totus ordo jus habet ad tale monasterium, quod ipsi per injuriam, et contra justitiam auferri conqueritur sanctus Petrus Cluniacensis. Et quodnam illud nisi ut monasterium assumptis ex eodem ordine monachis reformetur, ne innocentes cum nocentibus condemnentur, ne quisquam sine culpa suo jure privetur?

XVIII. At reclamant adversarii Romanum pontificem hujusmodi legibus, et juri communi non esse alligatum. Recte: ergo provocant ad plenitudinem potestatis absolutæ, quam nunquam negabimus, nec catholicus aliquis dubitare potest, quin papa pro sua suprema potestate non solum desolata, aut vacantia monasteria, sed etiam ple-

na, et reformata possit aut suppressere, aut ad alios transferre, quia dispensator Dei est, et œconomus supremus omnium, quæ possidet Christus in Ecclesia sua. Sed in præsentem ad tribunal illud absolutæ potestatis causa hæc non transfertur, sed de jure agimus, et de lege positiva, non de absoluto illo, aut dominio, aut potestate quam Dominus capiti Ecclesiæ suæ tradidit non in destructionem, sed in ædificationem. Nec falli debemus in eo quod auctores oppositi conantur duplicem plenitudinem potestatis in papa distinguere, alteram quæ independens est fons, et origo aliarum inde derivatarum potestatum, diciturque ordinata, et canonibus conformis; qua ratione passim in jure dicitur pontifex habere plenam potestatem in beneficiis, quæ tamen ex officio, et secundum canonum præscripta conferre debet: alteram quæ dicitur plenitudo potestatis, id est, potestas absoluta, seu libera a lege positiva cum princeps legi non sit subjectus, sed supra legem. Sed hoc qua ratione constare possit, non apparet. Nam plenitudo potestatis est ea summa potestas recte gubernandi populum Christianum, cui nihil addi potest, ut habetur in capite Beneficiorum, xcvii distinctione. Et plenitudo ista non utitur papa nisi quando transcendit jura, ut tradit Hostiensis in capite Proposuit, ut ait Petrus Andreas Bononiensis in repetitione extravagantis Julii II, de simoniaca papæ electione, numero LXXIX, unde sequitur non posse dici plenitudinem potestatis, quæ est ordinaria, sive ordinata secundum jura positiva, et conformis sacris canonibus. Proinde neque verum est plenitudinem potestatis in summo pontifice illam dici, vi cuius jus beneficia secundum canonum præscripta conferre debet, quomodo enim ea potest esse plenitudo potes-

tatis, quæ in operando a jure positivo dependens, ac legibus humanis alligata esse debet. Itaque si papa disponat aliquid ex ea plenitudine potestatis, quam habet in beneficia totius orbis, necessario transcendit aliqua jura positiva, vel per concursum, vel per præventionem. Princeps enim legibus in jure expressis non alligatur, sed liber est, et absolutus. Si vero e contra conferat beneficia juxta præscripta sacrorum canonum per omnia, nullamque legem transcendat, tunc operabitur non ex plenitudine potestatis, sed ex potestate ordinaria legibus positivis ordinata, sive sacris canonibus conformi, non supra ipsos.

XIX. Et quidem verum est quod hæc ipsa potestas absoluta, seu libera a lege, qua princeps non est subjectus legi, sed supra legem, fons est, et origo aliarum inde derivatarum potestatum, ea tamen non tenetur canonibus esse conformis, et alligata. Illa vero potestas amplissima in beneficiis, quam sibi semper reservat in canonibus ecclesiasticis apostolica sedes, quamque a se abdicare non potest, supra leges positivas est, ut modo dictum fuit, adeoque non operatur ut alligatus legi positivæ, verbi gratia, lex est in capite primo de electione, ut nullus in Ecclesia collegiata prælatus eligatur, nisi per canonicam electionem factam per ipsum collegium. Et capite Ne pro defectu, ibidem lex est, ut si illi ad quos spectat electio negligent eligere prælatum cathedralis, vel regularis Ecclesiæ infra tres menses, ad proximum superiorem potestas eligendi devolvatur. Jam ergo si pontifex maximus per plenissimam potestatem, quam habet in beneficia totius orbis præveniat electores collegii, vel superiorem ad quem devolutio facta fuerat eligenda unum ex ipso collegio, quæritur an operetur pon-

tifex ex potestate ordinaria ordinata, et canonibus conformi; an ex potestate absoluta, et ex ejus plenitudine, quæ libera est a lege positiva. Et respondemus cum abbate Panormitano supra citato in thesi singularis decisionis, eum non ex priori, sed ex hac absoluta potestate operari. Et ratio est, quia secundum leges positivas penes collegium, aut immediatum superiorem deberet esse electio: ergo si lex ista a principe non servatur, opus est, ut id fiat per potestatem, quæ est supra legem positivam, cui princeps alligatus non est: ergo per potestatem absolutam, et liberam a lege. Et hæc est potestatis plenitudo, ex qua si operetur pontifex, non solum desolata monasteria, sed et habitata poterit ad alios transferre, si urgens aliqua causa id postulaverit.

XX. At iterum tergiversantur monasteria, seu collegia, aut loca de quibus in controversia præsentia agitatur, non vacantia dici debere, sed extincta utpote deficientibus omnibus membris ex quibus componebantur, et in tali casu non est opus ad plenitudinem potestatis, et ad absolutum tribunal recurrere, sed juxta ipsam potestatem ordinariam extincto illo jure collegii devolutio fit ad pontificem, vel principem, ut cui voluerit, tradat. Cæterum extinctio hæc plurima extinguere vult lumina dum suæ intentionis caligini immergitur. Etenim licet personæ illæ, quæ individualiter et ut ita dicam, materialiter habitabant, et componebant collegium illud, seu conventum, vel violenter expulsæ, vel morte sint extinctæ, tamen jus quod personæ similis professionis, vel ordinis ad talem restitutionem habent, et ex ipsa suorum fundatorum voluntate acquisitum est, qua voluerunt talis qualitatis, aut professionis hominibus locum illum tradere, extinctum

nullo modo est, sed ut verba repetam venerabilis Petri Cluniacensis supra relata: « Quid personis peccantibus sanctus ordo peccavit? Cur malis monachis secundum quosdam expulsis institutio expulsa est? » Si ergo expulsis immeritis, et delinquentibus, ordo non debuit expelli, sed in aliis subrogari; ergo in ipso ordine jus extinctum non fuit ad talem substitutionem: multo ergo minus potuit extinguere ipsi non peccantibus, sed per vim expoliatis, aut per feritatem occisis.

XXI. Sed quid opus est ad jura provocare humana, et leges, textusque jam prolatos reproducere, cum etiam ipsos violenta morte raptos, atque conventibus suis spoliatis, et vivere, et monasteriis suis assistere prodigia superna demonstrent? Quomodo enim desolata monasteria possunt extincta nuncupari, in quibus toties intempesta nocte certis anni temporibus in hunc usque diem accendi luminaria, fulgere lampades, adornari altaria, cereos ardere, processiones a beatis illis manibus, seu animabus institui, chorum frequentari, et illustrissima luce, cantuque psalmodiæ templa perfundi, complerique testes oculati, non Catholici tantum, sed etiam hæretici vigilantibus sensibus acceperint, et accipiant? Certe S. Gregorius libro III dialogorum, capite XXI, memoriæ prodidit duos monachos Longobardorum sævitia in unius arboris ramis suspensos ac mortuos, facto vespere, claris, apertisque vocibus psallere cœpisse ita ut ipsi quoque, qui eos occiderant, eum voces psallentium audirent, nimium mirati terrerentur. Quod S. Gregorius signum fuisse, inquit, quod ii qui Deo servire student, post carnis mortem verius vivant. Quidam etiam sanctus monachus, nomine Basilius, ut narrat Metaphrastes, et ex ipso affert Rodericus tomo

primo exercitationum, tractatu VII, capite XXI, quadraginta continuis a morte diebus, quotidie ad vesperras veniebat, et cum aliis fratribus in choro canebat. Sed et Nicephorus lib. XIV historiæ, capite LI: « In templo, inquit, sancti Simeonis monachi ad lævum columnæ latus in uno cancellorum emicantem cernere est immensam quamdam stellam per fenestram discurrentem, et splendide coruscantem, et modo veluti cessantem, mox vero rursum de repente affulgentem. Id quod eis tantum diebus fit, quibus memoria sancti viri colitur, sunt etiam qui memoriæ prodiderunt ipsius quoque Simeonis faciem illam huc atque illuc volitantem ad columnam videri, barba sicut eam gestaverat demissiori, et capite tiara tecto. » Ita Nicephorus.

XXII. Sed et illud obstupescendum miraculum quod nostra fere memoria in Hibernia contigit, narratur in fasciculo ordinis Cisterciensis libro II, dist. XXXVII, cap. II. Cum enim quadraginta Cistercienses monachi per irruentes hæreticos in choro sui monasterii Ma-

giensis truncatis cervicibus victimæ pro Christi fide procumberent, a morte resurgentes, recollectis, et sibimet iterum positis capitibus ad subsellia consueta reversi, primas vesperras assumptionis Beatissimæ Virginis ad finem usque clara voce cecinerunt. Quid ad hæc dicemus? An oblivis antur sua, etsi destructæ monasteria beatæ animæ, et luminosi e cœlo ad suas cellas, et paupercula tuguria visitanda delapsi. Hi nimirum sunt custodes positi super muros Hierusalem tota die, et tota nocte in perpetuum non tacentes, hæc est jubilatio quam ne post mortem quidem omnino dimittere possunt perfectorum sacerdotum, et religiosorum animæ, quin etiam desolatas ecclesias, non solum protectione, et sollicitudine, sed et præsentia sua, hymnisque et psalmis, ac spiritualibus canticis nonnunquam invisunt, et laudant circa illa Deum astra ista matutina, jubillantque omnes filii Dei, ut benedicant stellæ cœli Dominum, laudent, et superexaltent eum in sæcula.

QUÆSTIO QUINTA.

Utrum in eligenda doctrinæ forma, statutum, jusque academici summæ auctoritatis esse debeant?

I. Felici forte, gravissimo isto, celeberrimoque certamini, ex sapientiæ munere, agonem instituimus, et doctrinæ materiam, illustrisque academici jura in obsequii gratulationisque occursum tota concertatione destinamus. Ut enim faventi cœlo nil gratius rependere terra queat præter versicolores gra-

tiarum apparatus, cum exhilarata præsertim natura, et in gaudio nascentis anni varie ludens enodato sinu virentia laxat viscera, variæque, ac multiplici gemmantium eruptione florum parturiens, totius in se osculantis cœli pulchritudinem terrestri quadam elegantia repræsentat; sic benigno huic sa-